

החברותא

החברותא בשאון פנימי לחברים גליון מס 493 בס"ד ערש"ק פרי תולדות (פערק) כ"ז חשוון תשע"ה

פנינים יקרים

ויעתר לו ה' (כ"ה, כ"א) רש"י: לו ולא לה, שאין דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע. ידויק בדברי רש"י שהביא לעיל עה"פ בת בתואל להגיד שבחה שהיתה בת רשע, אמנם לגבי התפלה תפלת צדיק בן צדיק עדיפה מצדיק בן רשע כי צדיק בן צדיק הוא מנמוכי הרוח כי תמיד לבו נשבר בקרבו בהעלות על זכרוננו מעשה אבותיו או נחשב בעיני עצמו כאפס ואין. לא כן צדיק בן רשע אין לבו נשבר כ"כ דהרי בהעריך מעשיו נגד מעשה אבותיו אדרבה יגבה לבו ודו"ק. (ילקוט כרם שלמה)

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי וגו' (כ"ה, כ"ב) האמירה 'למה זה אנכי' צריכה ביאור, וי"ל דהנה רבקה ויצחק התפללו שה' יעתר לנכח אשתו כלומר שהבנים יהיו רק מאשתו זאת - רבקה, אך כשראתה שעברה על פתחי ע"ז והעובר היה מפרנס לצאת אמרה בשפלותה שאין זה מחמת בעלה שהרי צדיק בן צדיק רק מחמתה שהיא בת רשע. וזהו ותאמר אם כן למה זה אנכי מתפללת שממני דייקא יוליד הצדיק הזה בנים? והשיב לה הקב"ה שבאמת יהיה להם בן צדיק וזה שיצא ממנו בן רשע גם זה לטובה כדי שיקלום את כל הוזהמה והפסולת מימי תרח ועי"ז יהא יעקב כסולת נקיה. (דברי אברהם)

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך וגו' (כ"ה, כ"ג) פרש"י על ידי שליח, לכאורה קשה מדוע לא הגיד הקב"ה בעצמו דבר זה ועוד למה לו לרש"י להודיע זאת? ונראה דאם היה הקב"ה בעצמו אומר שעשו יהא רשע היתה הבחירה מתבטלת והיה מוכרח להיות רשע באין ברירה אחרת, אבל כל זמן שהדבור נגלה על ידי שליח עדיין נשאר עשו בעל בחירה להטיב מעשיו...

ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים (כ"ה, כ"ז) איש ציד פירושו שיה צד אנשים בדבריו אך איזה אנשים נצודו ונפלו ברשתו של עשו? אנשי שדה שפלים ונכזים שחיו כבהמות השדה. מאידך ניסא יעקב מדבר על לב אנשים תמימים שיתנהגו בדרך ישרים. נמצא שעשו יודע ציד לאיש שדה שפל ונבזה ויעקב יודע ציד לאיש תם לדבר על לבו שיהא מיושבי אהלים של שם ועבר.

(דבר מלב בשם הגה"ק אב"ק קראם)

ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם וגו' (כ"ה, כ"ז) מקשין העולם הרי יעקב שפיר יודע לרמות את עשו כהבכורה והברכות ורימה את לבן בהצאן. וי"ל דהנה איש נקרא מי שמושל על דבר כמו איש מלחמה, לפי"ז אפ"ל דיעקב נקרא איש תם שהיה מושל על התמימות ומשתמש ברמאות לעת הצורך כמו שאמר הכתוב (תהלים יח) עם עקש תתפתל, וד"ל.

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אוהבת את יעקב (כ"ה, כ"ח) יש לדקדק א. למה שינה הכתוב אצל יצחק בלשון עבר - ויאהב. ואצל רבקה בלשון הווה - אוהבת. ב. למה אצל יצחק יש נימוק לאהבה כי ציד בפיו ולרבקה אין נימוק לאהבתה. ונראה דתוה"ק מדייקת כזה שאהבת יצחק לעשו היתה בבחינת אהבה התלויה בדבר כי ציד בפיו והרי עליה אמרו חז"ל (אבות ה, טו) בטל דבר בטל אהבה לכן נאמר בלשון עבר. אבל אהבת רבקה היתה אהבה שאינה תלויה בדבר אשר על זה אמרו חז"ל שאינה בטלה עולמית לכך כתוב בלשון הווה ללא כל נימוק.

מכרה כיום את בכורתך לי (כ"ה, ל"א) הגה כבר חקרו היאך נכון לפתות לאחיו למכור את הבכורה ובפרט בעד עדשים? והענין דודאי לא על ממון ירושה היה הכוונה. וגם מי יודע אם אז קודם מתן תורה היה נוהג שהבכור נוטל פי שנים. וענין הבכור לפי הנראה היה רק לענין מעלה ולקום על שם אביו. ואחרי שעשו יצא לתרבות רעה אין כל ענין לעשות להיות בכור וכל בכרתו של עשו אינו אלא להחסיד ליעקב שהוא לא יהיה הבכור. לפי"ז מה שבקש יעקב מעשו את הבכורה הרי זה נהנה וזה לא חסר...

(בית הלוי)

המשק שיחת אורי ר' אשר זיע"א אולבאי י"ט ראשון של פסח תשל"ה חב"א לזכרם ע"י א.א.

בשלימות ולא שייד עליהם קטרוג.

ולמרות שזו היתה הכוונה של דוד המלך באמירה זו, שרצה להעלות את כל צאנו לבחינת השלימות. ורצה להתגבר ולתקן את הפגם, של חטא עץ הדעת שבאותם הימים עדיין נשאר ממנו רושם. דוד היה אדם הראשון, השבעים שנה של דוד היו שנים שאדם הראשון נתן לו והוא נברא שוב באותה בחינה. ובת שבע היתה חוה. וכאשר רצה לתקן את חטא עץ הדעת פגם עם בת שבע באותה בחינה. ולכן כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה, מפני שבת שבע היתה אשתו מששת ימי בראשית. הפגם שלו היה מה שאמר "בחנני ה' ונסני" שבזה רצה לעלות את עם ישראל בלי עבודה, ובלי עמל לא יכלו כל עם ישראל לבוא לשלימות של מלאכים ושרפים. ובזה החטיא את המטרה. כי תכלית הבריאה היא שכמו שהבורא עולם הוא עם מלאכיו ושרפיו אחד, ככה הוא ברא את העולם שכולם יבואו לאותה שלימות, ויהיו עמו בכזו מציאות כמו המלאכים. וכאשר הוא רצה להביא את השלימות הזו קודם זמנה הוא עזב את השאריות של עם ישראל שעדיין לא היו מוכשרים לשלימות הזו, וזה נחשב לו לפגם. עד היום אנו סובלים מזה שדוד המלך אמר "בחנני ה' ונסני", ומפגם עץ הדעת.

עיקר ותכלית הבריאה הוא העולם התחתון שהוא עולם העבודה. ולכן אף על פי

וע"י הדביקות ממילא יהיה השלימות של בחינת האנוש כמו שהבורא הוא שלימות. וכמו שהבורא הוא יחיד ואין יחוד כיחודו, ואין שני לו שצריך להתוכח עמו לנצח אותו, כך דוד המלך שהיה בשלימות הביטול בבחינת "ונחנו מה", היה מאוחד עם הבורא בבחינה ש"אין עוד מלבדו". וכמו שהבורא עולם יכול להגיד "בחנני ונסני" כי אין מי שיכול להפריע לו ולהכשיל אותו, כך דוד המלך אמר "בחנני ונסני", כי מי יש עוד שיכול להכשילו. כזו היתה דרגת שלימותו של דוד המלך, שעליו נאמר "דוד מלך ישראל חי וקיים".

ועם כל זה בשעה שאמר "בחנני ה' ונסני" נחשב לו הדבר לפגם, עד שמפני זה נכשל בענין של בת שבע. והפגם שלו היה בזה שעזב את בניו, את עם ישראל, שבאמצעותו היו מקושרים להשי"ת, ועל ידו נאמר עליהם "בנים אתם לה' אלוהיכם". ובזה שרצה לבטל את בחינת אנוש. ולהיות בבחינת שלימות כמו הבורא. היה גורם לנתק את הקשרים בין ישראל לאביהם שבשמים. ומחמת זה נחשב לו הדבר לחטא. מפני שכל עוד כלל ישראל לא הגיע לבחינת השלימות אי אפשר לו לצדיק אמת להיות בשלימות. כי כמו שהקב"ה עם מלאכיו ושנאיו ושרפיו הם בשלימות, ואין עליהם קטרוג מאחר שאין שני להם שיקטרג עליהם, כך הצדיק אמת צריך להביא את עצמו לשלימות כזו, שכל צאנו וטלאיו יהיו בשלימות, כמו המלאכים והשרפים שהם

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

493 א

להתאחד, ולדעת שלכל אחד יש מדריגה מסויימת שהיא בבחינת דוד המלך, וכאשר הוא עובד על עצמו ועל מציאותו לא יקשה בידו להפוך למציאות השלימות.

בנקודה הזו שהיא התפקיד של האדם לא קשה לו להפוך למציאות שלימות מפני ששמה ה' נותן לו סיפוק בעבודתו זאת. כמו שאנו רואים הרבה שיושבים ולומדים יומם ולילה. אמנם הם עובדים קשה, ומקיימים את הציווי "והגית בו יומם ולילה", אבל אין להם שום הפרעות ללימוד זה, לא מפריעים אותם מלמעלה. היות שבשביל קיום התורה עם ישראל צריך לדעת את כל הדינים שה' נתן לנו בשעת מתן תורה, אז הוא נתן זכות לחלק מהעם שיעבדו כל ימיהם בתורת משה שקיבלנו במעמד הר סיני. ולעומתם, יש חלק נכבד שהולך להם קשה לשבת וללמוד את התורה. מפני שהם נשמות כאלו שצריכים לבא למצב של שלימות הוי', דהיינו לשלב ולמזג את שלימותם עם שלימות הוי', ועי"ז יהיה יחוד הוי'. ולמיוזג הזה הם יגיעו ע"י ששיגו את הישג שלימותם שהיא בחינת "ונחנו מה", כמו שהמלאכים אמרו "מה אנוש כי תזכרנו". אך ללא שתהיה אחדות בין שני המחנות הם לא יוכלו להגיע לתכליתם. כי בכדי שהנשמות הללו יבואו לשלימותם ועי"ז יוכלו להתאחד עם שלימות הוי', עליהם להתאחד עם אלו שיושבים ולומדים ומשיגים את הישג שלימות תורת משה. ועי"ז שהנשמות הללו בעמל וצער, הצער שלהם מאחד אותם עם אלו שיושבים והוגים בתורה יומם ולילה.

שהמלאכים עובדים את ה' בשלימות אין להם את בחינת הדביקות, כי אין להם את העבודה לבטל את עצמם. והוה הענין שבראש השנה מלאכים יחפזו וחיל ורעדה יאחזו. ולכאורה ממי הם צריכים לפחד, ולמה חיל ורעדה יאחזו, הלא הם כל מציאותם היא במציאות הבורא שתמיד הוא מחדש את בריאתו. רק הענין הוא שכל חיותם של המלאכים הוא מאיתנו, אין להן חיות רק מעולם העבודה, מהעולם התחתון שהוא עולם מציאות האנוש. דוד המלך ביקש להביא את כל העולם הזה לשלימות המלאכים, אבל אנחנו צריכים למלאות את תפקידנו ע"י עבודה. ומהו תפקידנו, להכיר את ערכינו ואת מציאותנו, ואי אפשר לבוא למציאות הזו ללא עבודה. כל עוד שאיננו מבטלים את עצמנו לא נוכל להכיר את המציאות האמיתית שלנו. וככל שאנו מבטלים את עצמנו אנו מתקרבים יותר ויותר למציאות המלאכים, ואז יש חיות למלאכים באמצעותנו.

ובשביל להגיע לתכלית הזו עלינו להתאחד, וכך נוכל לבוא לשלימות כמו דוד המלך. גם דוד המלך היה בס"ה בשר ודם ועם כל זה הגיע לשלימותו. יש אומרים, איך אנו יכולים להגיע למצב של דוד המלך, הוא היה נשמה גדולה ובזכות זה יכול לבוא לשלימותו, אבל אנו, מה אנו? שום דבר! אבל זו טעות גדולה, שבגללה אין אנו אווזים בדרכיו של דוד המלך, ואנו מסתובבים כצאן בלי רועה, היות שאין לנו התקשרות עם הצדיק אמת שהוא מציאות שלימות. בשביל זה עלינו

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

493 ט

שלימותו. והשלימות היא כאשר הוא מכיר את מצבו, שאין לו כל קיום וחיוו אינם חיים, רק יש מציאות שמחיה אותו, כמו שנאמר "ואתה מחיה את כולם". האדם צריך לחיות בהרגשה שכל מחשבה וכל פסיעה שלו הוא לא הולך מעצמו, יש לו תפקיד והתפקיד מוליך אותו. אם אדם רק רוצה להכיר את ערכו מיד הוא רואה שאי אפשר שלא מוליכים אותו, כמו שדוד המלך אמר "בהמות הייתי עמך".

אתמול בלילה הייתי בחנות של 'מזרחי'. יש שם שתי יציאות, ואני הייתי צריך לצאת מפתח אחד. כבר רציתי ללכת משם אולם המחשבה משכה אותי לצאת מן הפתח השני. אמרתי לעצמי: מדוע מושך אותי ללכת משם? והלכתי משם. כשיצאתי החוצה עברו שני אנשים ואחריהם היה מונח על הארץ שטר של חמש לירות. הבנתי מדוע נמשכתי לצאת מהצד השני, כי הייתי צריך למצוא את הכסף. הבנתי שבן אדם לא הולך מעצמו אלא משמים מוליכים אותו.

המשך יבוא אי"ה

אבל לצערינו הגדול עוד לא זכינו לאחדות ולדביקות עם אלה, מפני הלשון הרע והמחלוקת שיש בכל דור ודור.

אנו עומדים כעת בסוף הגלות. הגאולה כבר מתקרבת, והכל תלוי רק בנו אם נבוא לשלימות. וכמו המלאכים שהם בשלימות עם הקב"ה - מה שאנו רק מאמינים ולא מבינים מה זה - כך אנו צריכים להתאחד עם הצדיק אמת, וכל אחד ישיג את שלימותו במדריגה שלו. לא מצפים מאף אחד שיהיה כמו השני, רק מבקשים שיהיה כמו שהוא בעצמו צריך להיות. כל אחד במדרגתו יכול בודאי להשיג לפי ההשגה שלו בדרגה שלו, אבל צריכים לזה רק אחדות.

ובשביל זה צריך כל אחד להכיר את בחינתו ואת ערכו. ואם הוא נופל עליו לדעת שזה נובע מיסוד האין שלו, ובא להראות לו את המהות שלו ואת המצב שלו. ועליו לאחוז בדרכו של דוד המלך שלעת צרה לא מצא מפלט אחר רק "ויתחזק דוד בה' אלוהיו". אי אפשר שאדם יתעלם ממצבו, הוא מוכרח לעבור את יסוריו, ועל ידם יגיע אל

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הבחור יוסף צבי קליין ז"ל נלב"ע ד' כסלו תשנ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע